

BARNEOMBUDET

Justis- og politidepartementet,
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres ref:	Vår ref:	Saksbeh:	Arkivkode:	Dato:
	11/01710-2	Anders Cameron	356;O;AS/MIN	25.11.2011

Høring - forslag til endringer i utlendingsloven

Barneombudet viser til høringsbrev datert 7.10.2011 med forslag til endringer i utlendingsloven.

Høringen omfatter blant annet forslag om at en utlending som utvises etter utlendingsloven § 66 annet ledd bokstav a på grunn av oversittet utreisefrist, skal unntas fra retten til fritt rettsråd.

Barneombudet skal i henhold til lov og instruks arbeide for at barns behov, rettigheter og interesser blir tatt tilbørlig hensyn til på alle samfunnsområder. Ombudet skal særlig følge med i at lovgivning til vern om barns interesser blir fulgt, og at norsk rett samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FNs konvensjon om barnets rettigheter. Ombudet skal av egen tiltak, eller som høringsinstans, ivareta barn sine interesser i samband med planlegging og utredning på alle felter, foreslå tiltak som kan styrke barns rettsikkerhet, med mer. Ombudets mandat er begrenset til barn under 18 år.

Barneombudet vil i dette høringssvaret kort drøfte betydningen av fritt rettsråd for barns rett til å bli hørt etter barnekonvensjonens artikkel 12 i utvisningssaker. Vi vil anbefale departementet å sørge for at utlendinger som utvises etter § 66 annet ledd bokstav a får fritt rettsråd når utlendingen har barn i Norge, og en utvisning vil kunne føre til familiesplittelse.

Barns rett til å bli hørt i utvisningssaker

Barneombudet har lenge vært bekymret for ivaretagelsen av barns rett til å si sin mening og bli hørt i saker der man vurderer utvisning av en forelder. På mange andre områder har utlendingsforvaltningen gjort enkelte fremskritt når det gjelder å høre barn, men i utvisningssaker ser det dessverre ut til at barn fremdeles høres i for liten grad. Dermed vil heller ikke forvaltningens vurdering av hensynet til barnets beste etter barnekonvensjonens artikkel tre i saken være tilfredsstillende. Dette ser man i utvisningsvedtak der forvaltningen bruker formuleringer som likner på denne: *"Det å få en forelder utvist fra landet vil i de fleste tilfeller ikke vil være til barnets beste."* I utvisningssaker vil det i praksis ofte være advokaten som kan sørge for at forvaltningen faktisk får tilgang til barnets meninger om hvordan en utvisning av far eller mor vil påvirke ham eller henne.

Vi erkjenner at det er kompliserte problemstillinger knyttet til det å informere og høre barn i utvisningssaker. Barna er ikke part i saken. I tillegg er mange av de berørte barna svært unge, og det kan gå tid fra forhåndsvarsel om utvisning til vedtak og endelig avgjørelse i UNE. Det er foreldrenes ansvar å informere barna. Ombudets inntrykk er at mange foreldre vegrer seg mot, og ikke nødvendigvis ser betydningen av, å informere barna og få frem barnas meninger i saken. En advokat vil kunne hjelpe foreldrene til å forstå viktigheten av å informere barna, og vil kunne bidra til at barna får mulighet til å si sin mening om utvisningssaken.

Hensynet til utlendingens barn er ett av flere elementer i forholdsmessighetsvurderingen i utvisningssaker. Barnet har i tillegg en selvstendig rett til å si sin mening etter barnekonvensjonens artikkel 12, selv om barnet ikke er direkte part i saken. Dette taler for at man gjennom fritt rettsråd eller andre egnede tiltak sørger for at barn blir hørt og informert i utvisningssaker, også i saker der utlendinger utvises på grunn av ilagt straff.

Departementets forslag

Det ser ut til at departementet også mener at utlendinger som har barn i riket vil kunne ha behov for fritt rettsråd av hensyn til barna. I drøftelsen på side 6 i høringsnotatet, skriver departementet om rettshjelpslovens § 11 tredje ledd at: *"Bestemmelsen kan for eksempel vurderes anvendt i situasjoner hvor barnefamilier berøres i særlig grad."*

Barneombudet mener at dette er utydelig. Det ser ut til at departementet legger opp til en vurdering i hver enkelt sak fremfor en generell regel, og at barnefamilier må berøres *i særlig grad* for at man skal vurdere å bruke bestemmelsen. Det er uklart hva som ligger i dette, men det virker i utgangspunktet som om man legger opp til bestemmelsen bare skal brukes rent unntaksvis. Barneombudet mener departementet bør gå lenger i å sikre fritt rettsråd i saker der barn blir berørt ved at utvisning kan medføre familiesplittelse. Dette kan for eksempel enten gjøres ved å tydeliggjøre når rettshjelpslovens § 11 tredje ledd skal brukes, eller ved å unnta utlendinger som har barn i riket fra forslaget til endring i utlendingslovens § 92.

Konklusjon

Utvisning av en forelder, selv en tidsbegrenset utvisning, kan ha svært store konsekvenser for barn. Staten må strekke seg langt for å sikre barns rett til å si sin mening i utvisningssaker som kan medføre en familiesplittelse. Dette er både en selvstendig rett barnet har etter barnekonvensjonens artikkel 12, og et bærende element i en skikkelig, individuell vurdering av barnets beste etter artikkel 3. Vi anbefaler en generell regel som sikrer fritt rettsråd til utlendinger som vurderes utvist, når en utvisning vil kunne medføre en reell familiesplittelse. Vi kan derfor ikke støtte departementets forslag slik det fremstår i dag.

Utover dette har vi ikke tatt stilling til innholdet i høringsforslaget.

Vennlig hilsen

Reidar Hjermann
barneombud

for Anders Cameron
rådgiver